

T. XXVI (2023) Z. 2 (70)
ISSN 1509-1074
10.24425/rhpp.2023.145589

ROCZNIK
HISTORII PRASY POLSKIEJ

The lifetime achievement of
Jerzy Leonard Myśliński:
A bibliometric study

**Naukowa spuścizna
Jerzego Leonarda
Myślińskiego
(studium bibliometryczne)**

Instytut Nauk o Informacji
Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN
ul. Podchorążych 2
PL 30-084 Kraków
e-mail: wmkolasa@up.krakow.pl
<https://orcid.org/0000-0002-5789-7432>

**Władysław Marek
KOLASA**

KEY WORDS:
Jerzy Leonard Myśliński, media history, media studies

SŁOWA KLUCZOWE:
Jerzy Leonard Myśliński, historia mediów,
medioznawstwo

ABSTRACT
This article contains a bibliometric analysis and an overview of the lifetime achievement of Jerzy Leonard Myśliński (1934–2022). He authored 287 academic publications devoted mostly to media history (81%), including 25 monographs, 30 studies published in collective works, and more than 232 articles and reviews. A citation analysis of his contributions shows that Jerzy Leonard Myśliński ranks as one of the most highly cited historians of the Polish press in 1960–2010.

ABSTRAKT
Artykuł zawiera analizę bibliometryczną i zwięzły przegląd dorobku Jerzego Myślińskiego (1934–2022). Ustalono, że w okresie 1957–2015 autor opublikował 287 publikacji naukowych w większości poświęconych historii mediów (81%), w tym 25 monografii, 30 rozpraw zamieszczonych w pracach zbiorowych oraz 232 artykuły i recenzje. Analiza cytowań przekonuje, że Myśliński był jednym z najwyżej cytowanych historyków prasy polskiej w latach 1960–2010.

Streszczenie

Artykuł zawiera analizę bibliometryczną i zwięzły przegląd dorobku Jerzego Myślińskiego (1934–2022). Ustalono, że w okresie 1957–2015 autor opublikował 287 publikacji, w tym 25 monografii i 30 rozpraw zamieszczonych w pracach zbiorowych, oraz 232 artykuły i recenzje. Analizę ewolucji zainteresowań prof. Myślińskiego przeprowadzono w rozbiciu dorobku na 12 grup tematycznych (obejmujących poszczególne okresy historii prasy, dzieje radia i telewizji, historię polityczną, dydaktykę historii oraz naukoznawstwo). Z analiz wynika, że najczęściej uwagi autor poświęcił badaniu historii mediów (81% ogółu publikacji). Największym polem badawczym i zarazem przedmiotem doktoratu, habilitacji oraz większości osiągnięć profesorskich były dzieje prasy polskiej w okresie powojennym 1945–1989 (27,9% ogółu publikacji). Wypracował także liczący się dorobek w pięciu innych obszarach, obejmujących badania dziejów: prasy polskiej okresu PRL (10,8%), prasy okresu wojny i okupacji 1939–1945 (7,3%), prasy polskiej za granicą (3,5%), radiofonii i telewizji (5,2%) oraz publikacje na temat ogólnej historii prasy (19,5%). Innymi tematami interesował się zdecydowanie rzadziej (m.in. historia polityczna — 4,2%, dydaktyka historii — 3,1%). Analiza cytowań przekonuje, że Jerzy Myśliński był jednym z najwyżej cytowanych historyków prasy polskiej w latach 1960–2010.

Jesienią 2022 roku środowisko medioznawców i historyków poniosło niepowetowaną stratę. 28 listopada zmarł prof. dr hab. Jerzy Leonard Myśliński, emerytowany profesor Instytutu Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk, założyciel i członek redakcji „Rocznika Historii Prasy Polskiej”, wychowawca kilku pokoleń badaczy mediów¹.

Urodził się 22 VI 1934 roku w Zbarażu. Po zakończeniu II wojny światowej zamieszkał w Mławie, gdzie przeszedł średni etap edukacji (matura w 1952 roku), a następnie podjął studia historyczne (najpierw w Państwowej Wyższej Szkole Pedagogicznej w Warszawie, potem w krakowskiej Wyższej Szkole Pedagogicznej), które ukończył z dyplomem magistra w 1956 roku. W latach 1956–1960 pracował jako asystent w Katedrze Historii Powszechnej krakowskiej WSP, skąd po czterech latach przeniósł się do Polskiej Akademii Nauk². W strukturach PAN pracował w różnych agendach od 1 X 1960 roku do czasu przejścia na emeryturę 31 XII 2004 roku. Najpierw w samodzielnej Pracowni Historii Czasopiśmiennictwa Polskiego XIX i XX PAN (1960–1969), działającej potem w ramach Instytutu Badań Literackich PAN (1969–1993), a po jej likwidacji w Pracowni Komunikacji Literackiej w okresie PRL (1993–2004)³. W latach 1974–1986 Myśliński pełnił funkcję kierownika Pracowni Historii Czasopiśmiennictwa Polskiego XIX i XX wieku, a w okresie 1975–1993 był redaktorem naczelnym „Rocznika Historii Czasopiśmiennictwa Polskiego”, przekształconego w 1977 roku w „Kwartalnik Historii Prasy Polskiej”⁴. Krótki wykaz nie wyczerpuje bynajmniej organizacyjnego zaangażowa-

¹ U. Jakubowska, *Pożegnanie Profesora Jerzego Myślińskiego*, „Instytut Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk” — <https://ibl.waw.pl/pl/strona-glowna/aktualnosci/pozegnanie-profesora-je-rzego-myslinskiego> [dostęp: 27.12.2022].

² F. Kiryk, J. Zawistowski, *Zastępcy profesorów, wykładowcy i pomocniczy pracownicy nauki w latach 1946–1961*, [w:] *Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Krakowie w pierwszym piętnastoleciu rozwoju 1946–1961*, red. M. Tyrowicz, Kraków 1965, s. 116–117; *Myśliński Jerzy*, [w:] *Who's who in Mass Communication*, ed. by S. Dziki, J. Maczuga, W. Pisarek, 2nd revised edition, München – N. York – London – Paris 1990, s. 107–108; *Współcześni uczeni polscy: słownik biograficzny*, t. 3, M–R, red. J. Kapuściak, M. Halawa, Warszawa 2000, s. 259.

³ T. Mielczarek, *Medioznawstwo polskie: ludzie, instytucje, nauka*, Kielce 2021, s. 166.

⁴ J. Myśliński, *Pracownia Historii Czasopiśmiennictwa Polskiego XIX i XX wieku PAN (1958–1993)*, „Rocznik Historii Prasy Polskiej” [dalej: RHPP] 2002, z. 1, s. 185–209; S. Dziki, *Kwartalnik*

nia Jerzego Myślińskiego. Profesor był bardzo aktywny na wielu obszarach, ale ponieważ fakty na ten temat już dwukrotnie przedstawił Jerzy Jarowiecki (2005, 2014)⁵, w niniejszym artykule zostanie przeanalizowany jedynie dorobek publikacyjny (prasoznawczy i historyczny) naukowca.

Na początku kariery Myśliński interesował się historią historiografii, dydaktyką historii i historią polityczną. Tej tematyce poświęcił pierwsze prace przeglądowe i recenzje, które od 1957 roku drukował na łamach periodyków historycznych (m.in. „Wiadomości Historycznych”), a także pierwszą pracę badawczą *W sprawie katedry dla Szymona Askenazego we Lwowie* (1962)⁶. Od początku lat 60. nastąpiła jednak zmiana zainteresowań Myślińskiego, które przesunęły się w kierunku historii prasy (w szczególności dziejów prasy doby powstaniowej 1864–1918). Tematyce tej poświęcił doktorat (1963), wydany później w formie monografii pt. *Grupy polityczne Królestwa Polskiego w Zachodniej Galicji 1895–1904* (Warszawa 1967), będący swoistym pomostem pomiędzy historią polityczną a historią prasy. Podobny obszar eksplorował Myśliński na użytek habilitacji: *Studia nad polską prasą społeczno-polityczną w zachodniej Galicji 1905–1914* (Warszawa 1970) oraz profesury: *Polska prasa socjalistyczna w okresie zaborów* (Warszawa 1982).

Naukowy dorobek prof. Myślińskiego jest imponujący. Jeśli pominąć drobne teksty informacyjne i publicystyczne, składa się nań 287 opracowań (książki, artykuły, rozprawy, recenzje), w tym 275 prac naukowych oraz 12 dydaktycznych. Gdyby poszerzyć kryteria selekcji, wliczając w to notki encyklopedyczne, dorobek z pewnością by wzrósł do ok. 400 publikacji, gdyż w samej tylko *Wielkiej encyklopedii powszechnej PWN* (1962–1970) profesor opublikował przeszło 100 haseł⁷.

Aktywność naukowa Jerzego Myślińskiego rozciągała się na prawie sześć dekad, w którym to czasie publikował z różnym natężeniem (wykres 1). Analiza dorobku pozwala wyróżnić cztery okresy naukowego zaangażowania badacza. Pierwszy przypadł na początek kariery, tj. lata 1957–1960, gdy interesował się on wyłącznie his-

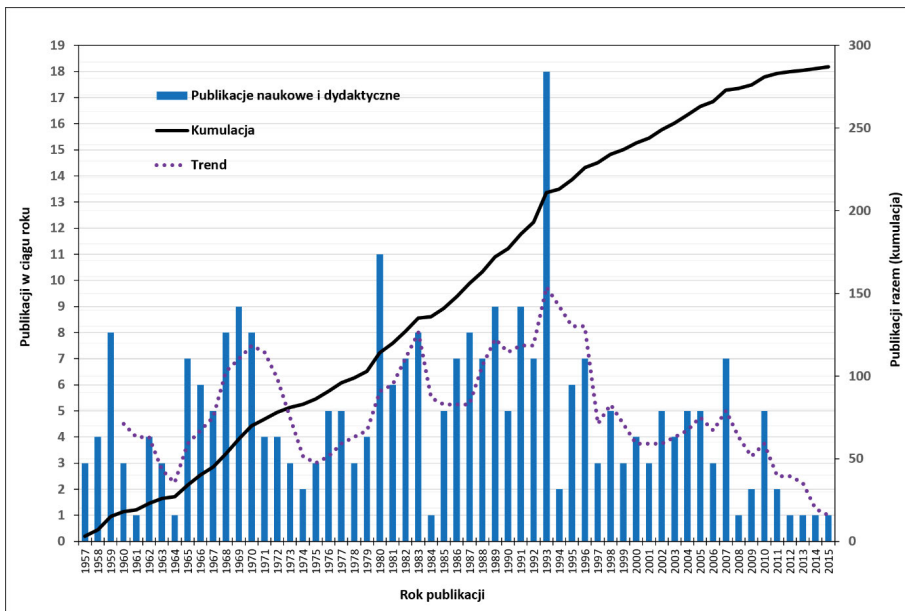
Historii Prasy Polskiej (1962–1993): portrety polskich czasopism prasoznawczych, RHPP 1999, z. 2, s. 95–129.

⁵ J. Jarowiecki, *Jerzy Leonard Myśliński: uczonec i nauczyciel akademicki, historyk mediów polskich: osiemdziesiąta rocznica urodzin*, RHPP 2014, z. 4, s. 5–17; tenże, *Prof. dr hab. Jerzy Leonard Myśliński: badacz historii politycznej XIX i XX wieku, historyk mediów polskich — siedemdziesiąt lat życia*, RHPP 2005, z. 1, s. 225–230.

⁶ J. Myśliński, *W sprawie katedry dla Szymona Askenazego we Lwowie*, „Rocznik Naukowo-Dydaktyczny WSP w Krakowie. Historia” 1962, z. 14, s. 209–214.

⁷ J. Jarowiecki, *Jerzy Leonard Myśliński...* s. 11. Jednocześnie warto dodać, że w niniejszej analizie uwzględniono znacznie większą liczbę prac (287) niż w jednym z wcześniejszych artykułów nt. dorobku Myślińskiego, gdzie wykazano 174 publikacje — por. W.M. Kołasa, *Jerzy Myśliński — portret bibliometryczny*, RHPP 2015, z. 4, s. 19–36. Różnica wynika z zastosowania innych kryteriów doboru. W pracy z 2014 roku ujęto wyłącznie oryginalne prace badawcze z zakresu historii mediów wydane do 2009 roku (nie obejmowała ona przeto prac nowszych ani dorobku z historii społeczno-politycznej, ani innych działów historiografii).

torią historiografii, dydaktyką historii i historią polityczną (18 prac). Już wtedy przejawiał dużą aktywność publikacyjną, gdyż pisał średnio po 3–4 prace rocznie (w szczytowym 1959 roku — 8 prac). Kolejny etap rozciągał się na lata 1961–1973 (62 publikacje) i został zdominowany pracą nad dysertacjami. Autor prowadził wówczas jednocześnie kilka tematów: pracował nad doktoratem (1960–1963), habilitacją (1964–1970), podręcznikiem historii prasy (1968–1972) oraz doraźnie zajmował się prasą współczesną. Szczyt aktywności w nowej domenie osiągnął Myśliński zdumiewająco szybko, gdyż już latach 1967–1970 pisał średnio po 7 opracowań rocznie (a w szczytowym 1969 roku — 9 prac).

Wykres 1. Publikacje naukowe Jerzego Myślińskiego (1957–2015)

Źródło: obliczenia własne

Najpłodniejszy etap w karierze profesora (131 prac) nastąpił w latach 1974–1993, gdy objął on kierownictwo pracowni (1974–1986) oraz obowiązki redaktora naczelnego jej organu („Rocznika Historii Czołapiśmiennictwa Polskiego” 1975–1976, przekształconego następnie w „Kwartalnik Historii Prasy Polskiej” 1977–1993). W tym czasie pracował też nad dwiema autorskimi monografiami: *Polska prasa socjalistyczna w okresie zaborów* (1982) i *Mikrofon i polityka: z dziejów radiofonii polskiej 1944–1960* (1990); finalizował pracę nad rozdziałami do trzech podręczników historii prasy: *Prasa polska w latach 1864–1918* (1976), *Prasa polska w latach 1939–1945* (1980) oraz *Dzieje prasy polskiej* (1988); ponadto wydał kilka prac zbiorowych (1983, 1986, 1993) oraz tom tekstów źródłowych (*Ignacy Dasiński: teksty*, 1986). Aktywność Myślińskiego w tym okresie osiągnęła pułap

6–7 publikacji rocznie, choć okresowo znacznie go przewyższała (18 prac w szczytowym 1993 roku).

W latach 1994–2015 aktywność profesora wyraźnie osłabła (publikował średnio 4 prace rocznie, choć okresowo był aktywniejszy, np. 7 prac w roku 2006). Wpływ na spadek zaangażowania i tematykę badań w tym czasie miały dwa czynniki: likwidacja działającej w strukturach w IBL Pracowni Historii Czasopiśmiennictwa Polskiego XIX i XX (1993) oraz podjęcie przez naukowca dodatkowego zatrudnienia (Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Olsztynie — 1994, Wszechnica Świętokrzyska — 1994–2001 i Warszawska Wyższa Szkoła Humanistyczna im. Bolesława Prusa — 2003–2011). W tym okresie autor kontynuował dawne zainteresowania, lecz wyraźnie wzrosło jego zaciekawienie historią telewizji (1996, 1997) oraz dydaktyką; pojawiło się też okresowe zwrócenie się naukowca w stronę naukoznawstwa (objęcie kierownictwa w grantie finansowanym przez Komitet Badań Naukowych, 2001–2004). Owocami badań prowadzonych w tym okresie było 76 publikacji, w tym kilka monografii, m.in. monumentalna praca zbiorowa: *Humanistyka polska w latach 1945–1990* (2006), cenione prace dydaktyczne, m.in. *Kalendarium polskiej prasy, radia i telewizji* (2001, 2004, 2012), *Notatki z historii polskich mediów* (2008), *Ziemie polskie w dobie powstaniowej 1864–1915* (1997), *Ruch robotniczy na ziemiach polskich* (2002), a także kilka wydawnictw popularnych — np. *Kartki z PRL. Ludzie, fakty, wydarzenia*, t. 1, 1944–1970 (2005).

Znakomita większość dorobku Myślińskiego (232 prac) ukazała się na łamach czasopism naukowych (tab. 1). Najwięcej publikacji wydrukowano w periodykach historycznoprasowych i medioznawczych: „Kwartalniku Historii Prasy Polskiej” (17,2%), „Roczniku Historii Czasopiśmiennictwa Polskiego” (16,4%), „Roczniku Historii Prasy Polskiej” (10,8%), „Prasie Polskiej” (3,9%) i „Przekazach i Opiniach” (1,3%). Znaczny odsetek stanowiły też tytuły historyczne: „Wiadomości Historyczne” (8,6%), „Dzieje Najnowsze” (5,6%), „Kwartalnik Historyczny” (1,7%), „Przegląd Historyczny” (1,3) oraz pisma o szerokim profilu, m.in.: „Zeszyty Wszechnicy Świętokrzyskiej” (3,9%), „Nowe Książki” (3,4%), „Rocznik Mazowiecki” (3,4%), „Przegląd Humanistyczny” (3,0%). Doraźnie wydawał również prace przeznaczone dla zagranicznego czytelnika, drukowane w pismach: „Moving the Social. Journal of Social History and the History of Social Movements” czy „International Review of Journalism”, a także żywo uprawiał popularyzację nauki, publikując wyniki badań na łamach czasopism społeczno-kulturalnych oraz w prasie codziennej⁸.

Zróznicowany dorobek prof. Myślińskiego trudno analizować *en bloc*, gdyż pracował na wielu polach badawczych w roli uczonego, recenzenta i dydaktyka (tab. 2). Jeżeli za punkt wyjścia przyjąć łączną liczbę publikacji, spektrum jego zainteresowań obejmuje niemal całe uniwersum historii prasy (bez współczesnej i dawnej), dzieje mediów elektronicznych oraz historię polityczną i dydaktykę historii. Jeśli chodzi

⁸ M.in. artykuły w „Kulturze”, „Mówią Wieki”, „Perspektywach” czy „Życiu Warszawy”.

Tabela 1

Publikacje naukowe w czasopismach

Ranga	Tytuł czasopisma	Artykuły	Recenzje	Razem [n]	Razem [%]
1	Kwartalnik Historii Prasy Polskiej	21	19	40	17,2%
2	Rocznik Historii Czasopiśmiennictwa Polskiego	22	16	38	16,4%
3	Rocznik Historii Prasy Polskiej	7	18	25	10,8%
4	Wiadomości Historyczne	6	14	20	8,6%
5	Dzieje Najnowsze	5	8	13	5,6%
6	Prasa Polska	1	8	9	3,9%
7	Zeszyty Wszechnicy Świętokrzyskiej	5	4	9	3,9%
8	Nowe Książki	–	8	8	3,4%
9	Rocznik Mazowiecki	1	7	8	3,4%
10	Przegląd Humanistyczny	4	3	7	3,0%
11	Biuletyn Polonistyczny	5	1	6	2,6%
12	Z Pola Walki	5	1	6	2,6%
13	Kwartalnik Historyczny	–	4	4	1,7%
14	Tu i Teraz	1	3	4	1,7%
15	Nowe Drogi	–	3	3	1,3%
16	Przegląd Historyczny	1	2	3	1,3%
17	Przekazy i Opinie	3	–	3	1,3%
	Inne 22 tytuły (po 2 i mniej artykułów)	10	16	26	11,2%
	Razem	97	135	232	100,0%

Źródło: obliczenia własne

o oryginalne publikacje naukowe, wyraźnie dominują tutaj cztery obszary: dzieje prasy polskiej 1864–1918, historia prasy polskiej 1945–1989, dzieje polskiej radiofonii i telewizji oraz ogólne zagadnienia historii prasy. Osobną dziedzinę aktywności profesora stanowiło opracowanie podręczników. Szczególnie cenne okazały się kompendia adresowane do studentów dziennikarstwa, m.in. *Dzieje prasy polskiej* (1988), *Kalendarium polskiej prasy, radia i telewizji* (2001, 2004, 2012), *Notatki z historii polskich mediów* (2008), oraz kilka popularnych opracowań społeczno-politycznych dziejów Polski, m.in. *Swobody, fabryk i ziemi!* (1988, 2002), *Ziemie polskie w dobie powstaniowej 1864–1915* (1997) i *Kartki z PRL. Ludzie, fakty, wydarzenia, t. 1, 1944–1970* (2005).

Wprawdzie Jerzy Myśliński specjalizował się w historii prasy, ale chronologicznie pierwszym obszarem jego zainteresowań była historia polityczna i dydaktyka historii (7,3% ogółu publikacji [21 z 287] i 5,0% oryginalnych prac badawczych

Tabela 2

Tematyka publikacji

Problematyka	Oryginalne publikacje naukowe	Recenzje / publikistyka naukowa	Publikacje dydaktyczne / podręczniki	Razem
Prasa — zagadnienia ogólne	18	34	4	56
Prasa dawna (do 1864)	–	3	–	3
Prasa 1864–1918	67	12	1	80
Prasa 1918–1939	2	14	–	16
Prasa 1939–1945	6	15	–	21
Prasa 1945–1989	15	14	2	31
Prasa współczesna (od 1989)	1	1	–	2
Radio i telewizja	13	2	–	15
Prasa polska za granicą	4	6	–	10
Historia społeczno-polityczna	4	8	–	12
Dydaktyka historii	3	4	2	9
Inne	7	22	3	32
Razem	140	135	12	287

Źródło: obliczenia własne

[7 spośród 140]]. Pierwsze wyrazy tych inklinacji znajdziemy na łamach dwumiesięcznika „Wiadomości Historyczne” oraz jego poprzednika („Historia i Nauka o Konstytucji”). W latach 1957–1961 Myśliński opublikował tam 19 prac, w tym kilka recenzji, nekrologów i omówień⁹ oraz pierwsze oryginalne teksty na temat dydaktyki historii¹⁰. Najpoważniejszy z debiutanckich tekstów ukazał się w 1960 roku i był oparty na materiałach archiwalnych pozyskanych w związku z pracą magisterską (pt. *Szymon Askenazy jako historyk*), którą Myśliński napisał w 1956 roku pod opieką prof. Józefa Garbacika¹¹. Po 1961 roku profesor zmienił preferencje badawcze i do analizowanej tematyki wracał okazjonalnie. Warte wzmiankowania

⁹ M.in. J. Myśliński, *Przegląd problematyki historycznej na łamach czasopism za pierwsze półrocze 1957 r.*, „Historia i Nauka o Konstytucji” 1957, nr 4/5; kontynuacja: tamże, nr 6; „Wiadomości Historyczne” 1958, nr 2; 1959, nr 1, nr 4 i nr 6; J. Myśliński, J. Buszko, *rec.: Adam Próchnik: Pierwsze piętnastolecie Polski Niepodległej*, „Wiadomości Historyczne” 1957, nr 6; J. Myśliński, *Ostatnie straty polskiej nauki historycznej: Emil Kipa, Stanisław Śreniowski*, „Wiadomości Historyczne” 1958, nr 3 i in.

¹⁰ J. Buszko, J. Myśliński, *Tablice synchronistyczne 1864–1945*, „Wiadomości Historyczne” 1959, nr 2/3; J. Myśliński, *Tablica synchronistyczna 1945–1949*, tamże 1960, nr 2/3.

¹¹ J. Myśliński, *W sprawie katedry dla Szymona Askenazego we Lwowie*, „Rocznik Naukowo-Dydaktyczny WSP w Krakowie. Historia” 1962, z. 14, s. 209–214.

są m.in. artykuły na temat dydaktyki historii¹², podręczniki politycznych dziejów Polski okresu 1864–1918¹³, krytyczne edycje tekstów źródłowych¹⁴, nekrologi badaczy dziejów Polski¹⁵ oraz recenzje wybranych monografii historycznych (ok. 15).

Zdecydowana większość dorobku naukowego Jerzego Myślińskiego (81% ogółu publikacji [234 z 287] i 90% oryginalnych prac badawczych [126 z 140]) dotyczyła badań nad dziejami prasy, radia i telewizji. Największym polem badawczym i zarazem przedmiotem doktoratu, habilitacji oraz większości osiągnięć profesorskich były dzieje prasy polskiej w okresie popowstaniowym (1864–1918). Korpus osiągnięć z tego zakresu liczy 80 publikacji (27,8% ogółu publikacji) i obejmuje: 6 autorskich monografii, 3 prace zbiorowe (pod redakcją), 45 oryginalnych artykułów naukowych, 14 rozdziałów oraz 12 recenzji. Zainteresowanie omawianą tematyką przez Myślińskiego datuje się od początku lat 60., czyli rozpoczęcia pracy w Pracowni Historii Czasopiśmiennictwa Polskiego XIX i XX wieku Polskiej Akademii Nauk. Analiza dorobku wskazuje na pracowitość i zdumiewającą konsekwencję doktoranta, potem adiunkta, który w latach 1962–1967 opracował i opublikował na łamach „Rocznika Historii Czasopiśmiennictwa Polskiego” 10 artykułów naukowych podbudowanych solidnym warsztatem źródłowym oraz wydał książkę podoktorską. Artykuły opracowane w tym okresie dotyczyły m.in. wybranych aspektów rynku prasowego¹⁶, afiliacji politycznej (system prasowy narodowców, socjalistów i konserwatystów)¹⁷ oraz kilku politycznie ważnych tytułów (m.in. „Słowa Polskiego” i „Krytyki” W. Feldmana)¹⁸. Osobną funkcję pełniła monografia pt. *Grupy polityczne Królestwa Polskiego w Zachodniej Galicji 1895–1904* (Warszawa 1967) powstała na bazie

¹² J. Myśliński, *Dokształcanie i doskonalenie nauczycieli historii*, „Wiadomości Historyczne” 1973, nr 5, s. 193–203; tenże, *Problemy doskonalenia nauczycieli*, „Przegląd Humanistyczny” 1974, nr 3, s. 129–134; tenże, *Doskonalenie nauczyciela historii*, „Wiadomości Historyczne” 1976, nr 5, s. 216–222.

¹³ J. Myśliński, *Swobody, fabryk i ziemi! Warszawa 1988*, (seria: *Dzieje Narodu i Państwa Polskiego*, t. 3, z. 52); wznowiony pt. *Ruch robotniczy na ziemiach polskich*. Warszawa 2002 (współwyd. z: Feliks Tych, *Rok 1905*); J. Myśliński, *Ziemie polskie w dobie popowstaniowej 1864–1915*, Kielce 1997 (seria: *Mozaika Wydarzeń, Prace Wszechnicy Świętokrzyskiej*, nr 18).

¹⁴ M.in.: *Ignacy Daszyński: teksty*, oprac. i wstęp J. Myśliński, Warszawa 1986 (seria: *Polska Myśl Polityczna*).

¹⁵ M.in.: J. Myśliński, *Jan Tomicki (1932–1988)[In Memoriam]*, „Dzieje Najnowsze” 1988, z. 3/4, s. 283–286.

¹⁶ J. Myśliński, *Nakłady prasy społeczno-politycznej w Galicji w latach 1881–1913*, cz. 1–2, „Rocznik Historii Czasopiśmiennictwa Polskiego” [dalej: RHCzP] 1965, z. 1, s. 115–133; z. 2, s. 80–98.

¹⁷ J. Myśliński, *Prasa wydawana przez Ligę Narodową w Krakowie przed 1905 rokiem (zarys informacyjno-bibliograficzny)*, RHCzP t. 2 (1963), s. 32–56; tenże, *Z dziejów prasy konserwatywnej w Krakowie przed pierwszą wojną światową: sprawy finansowania wydawnictw*, RHCzP 1966, z. 1, s. 117–131.

¹⁸ M.in. J. Myśliński, *Z papierów Tadeusza Romanowicza: rachunki redakcyjne „Słowa Polskiego” (1895–1896)*, RHCzP 1965, z. 2, s. 161–170; tenże, *Strona finansowa wydawnictwa Krytyka 1910–1913*, RHCzP 1966, z. 1, s. 203–208.

doktoratu pisanego w latach 1960–1963 na seminarium prof. Henryka Jabłońskiego. W karierze Myślińskiego książka ta była ogniwem pośrednim między historią polityczną a historią prasy. Autor precyzyjnie opisał w niej zarówno samych aktorów politycznych (ekspozytury partyjne), jak i ich systemy prasowe oraz stosowane techniki oddziaływania na opinię.

W ciągu kolejnych pięciu (1968–1972) lat Myśliński zgłębiał tematykę prasy polskiej okresu 1864–1918, czego owocem było kilka studiów dotyczących wybranych zagadnień prasowych (m.in. kolportaż, czasopiśmiennictwo naukowe)¹⁹, a nade wszystko dwie kolejne monografie: książka habilitacyjna pt. *Studia nad polską prasą społeczno-polityczną w zachodniej Galicji 1905–1914* (Warszawa 1970) oraz *Prasa w Galicji w dobie autonomicznej 1867–1918* (1972). Pierwsza z książek stanowiła kontynuację tematu doktorskiego, dotyczyła jednak nieco innej kwestii — opisu rynku prasowego na terenie zachodniej Galicji. Rozprawa wzbudziła uznanie w gronie historyków, ukazało się dziewięć recenzji (m.in. Andrzej Paczkowski, Wiesław Bienkowski, Józef Zieliński, Krystyna Butkiewicz, Zenon Kmiecik, Czesław Lechicki, Krzysztof Dunin-Wąsowicz, Aleksandra Garlicka i Marian Tyrowicz). Druga monografia okazała się częścią szerszego przedsięwzięcia — planowanego w IBL podręcznika historii prasy. W roku 1972 ukazała się wyłącznie w wersji makietowej i stanowiła materiał do dyskusji, a cztery lata później weszła w skład drugiego tomu *Historii prasy polskiej* pt. *Prasa polska w latach 1864–1918* (Warszawa 1976, s. 114–176). Analiza recenzji świadczyła o tym, że ów tekst wzbudził uznanie historyków prasy.

Na tle innych opracowań pomieszczonych w drugim tomie podręcznika rozdział Myślińskiego wyróżniał się metodologicznie i konstrukcyjnie. Autor skoncentrował się na uogólnieniach, rozpatrując prasę w ramach modelu komunikacyjnego. Przedstawił więc kolejno: uwarunkowania (polityczne, prawne, geografie wydawniczą) i konteksty (statystyka, afiliacja) oraz samą prasę zgrupowaną według typologii. Całość zamykały analizy na temat ewolucji treści, wybranych elementów warsztatu dziennikarskiego oraz podstawowych komponentów systemu prasowego (organizacja, twórcy, odbiorcy). Recenzenci zgodnie podkreślali wysokie walory opracowania, choć niektórzy narzekali na nadmiar treści prasoznawczych, inni zaś zgłosili rozmaite uwagi krytyczne²⁰.

Począwszy od 1974 roku Jerzy Myśliński rozpoczął pracę nad swoim *opus magnum* — monografią prasy socjalistycznej w dobie zaborów. Pierwszy zarys problematyki obejmujący zarys dziejów prasy przedrozmawowej (1893–1906) opublikował

¹⁹ M.in. J. Myśliński, *O prenumeratach czasopism warszawskich w Rosji poza Królestwem Polskim w r. 1915*, RHCzP 1968, z. 2, s. 258–260; tenże, *Czasopiśmiennictwo naukowe w Galicji w dobie autonomicznej: uwagi wstępne*, RHCzP 1969, z. 4, s. 477–500.

²⁰ W.M. Kolasa, *Historiografia prasy polskiej (do 1918 roku). Naukometryczna analiza dyscypliny 1945–2009*, Kraków 2013, s. 251, 265, 337–338.

na łamach „Rocznika Historii Czasopiśmiennictwa Polskiego”²¹, a następnie obudował szeregiem studiów szczegółowych²². W 1982 roku prace zakończono i nakładem wydawnictwa Książka i Wiedza ukazała się monografia *Polska prasa socjalistyczna w okresie zaborów* (Warszawa 1982), którą w 1983 roku wykazano — jako główne osiągnięcie — we wniosku o nadanie Myślińskiemu tytułu naukowego profesora²³. Znaczący temat ocenili monografię bardzo wysoko:

Praca imponowała warsztatowo i kompozycyjnie. Poza historią wydawniczą wiele uwagi poświęcił autor analizie zawartości oraz opisał warunki jej wytwarzania i cykulację. Ważnym atutem rozprawy były też rozważania nad funkcją wydawnictw w działalności poszczególnych partii. Recenzenci zgodnie uznali, że praca jest dużym osiągnięciem. Podkreślano jej wysoką wartość zarówno dla historyka myśli politycznej (Jan Kancewicz, Jan Tomicki), jak i dla prasoznawców (Jerzy Jarowiecki, Stanisława Lewandowska). Książka szybko zyskała rangę opracowania klasycznego, co poświadczały systematyczne cytowania, i jednocześnie wyznaczyła kres intensywnych prac w tym zakresie²⁴.

Po wydaniu monografii Myśliński nie zaniechał badań nad prasą polską doby popowstaniowej. W ciągu następnych 25 lat (1983–2007) opracował jeszcze 36 publikacji dotyczących tej tematyki. Należy przede wszystkim wspomnieć o czterech monografiach: szczególnie zbiorze pt. *Z dziejów polskiej prasy robotniczej 1879–1948* (Warszawa 1983), który redagował wspólnie z Andrzejem Śliszem, a także współautorstwo w popularnym podręczniku *Dzieje prasy polskiej* (1988), w którym napisał obszerny (s. 48–89) rozdział *Prasa w dobie popowstaniowej*²⁵. Ponadto opracował wiele biogramów aktorów rynku prasowego (m.in. Bolesława Limanowskiego, Ludwika Krzywickiego, Emila Haeckera, Feliksa Perła, Bolesława Wyśłoucha czy Ludwika Szczepańskiego), wiele sylwetek gazet i czasopism (m.in. „Kroniki Powszechnej” 1910–1914 i „Życia” 1910–1912), analiz poszczególnych

²¹ J. Myśliński, *Prasa Polskiej Partii Socjalistycznej 1893–1906*, RHCzP 1974, z. 1, s. 13–59.

²² M.in. J. Myśliński, *Prasa Polskiej Partii Socjalistycznej Lewicy 1906–1914: system prasowy i jego specyfika*, „Kwartalnik Historii Prasy Polskiej” [dalej: KHPP] 1977, nr 4, s. 17–31; tenże, *Z dziejów prasy Polskiej Partii Socjalistycznej (Fracji Rewolucyjnej) w latach 1906–1914*, [w:] *Z dziejów Polski XIX i XX wieku*, red. J. Hampel, Kraków 1978, s. 77–93; tenże, *Periodyki teoretyczno-polityczne polskiego ruchu socjalistycznego na przełomie XIX i XX wieku*, [w:] *Na warsztatach historyków polskiej myśli politycznej*, red. J.S. Miś, Wrocław 1980, s. 37–51; tenże, *Polskie czasopiśmiennictwo socjalistyczne do 1918 r.: instrument towarzyszący powstaniu i rozwojowi ruchu robotniczego*, KHPP 1980, nr 2, s. 21–32.

²³ J. Jarowiecki, *Prof. dr hab. Jerzy Leonard Myśliński...*, s. 225–230.

²⁴ W.M. Kolasa, *Historiografia prasy polskiej...*, s. 272–273.

²⁵ Ponadto: *Stulecie Polskiej Partii Socjalistycznej 1892–1992. Materiały z sesji naukowej Towarzystwa Miłośników Historii i Towarzystwa Naukowego im. Adama Próchnika*, red. J. Myśliński i in., Warszawa 1993; G. Łęcicki, *Lux in tenebris: zarys życia i twórczości oraz fragmenty Kronik Bolesława Prusa*, wstęp J. Myśliński, Warszawa 2007.

regionów wydawniczych (m.in. Lwowa, Lublina, Śląska) oraz recenzji publikacji prasoznawczych.

Osobną sprawą było zainteresowanie Myślińskiego metodologią oraz refleksja syntetyczna. Pierwszego tematu profesor nie podejmował wprawdzie często, lecz własne wytyczne w tym zakresie zawarł w cenionym studium opublikowanym w 1974 roku na łamach „Rocznika Historii Czasopiśmiennictwa Polskiego”²⁶. Znacznie częściej spod pióra Myślińskiego wychodziły teksty syntetyzujące. Bez wątplenia najważniejszym osiągnięciem w tej grupie był artykuł wydrukowany w 1978 r. w „Dziejach Najnowszych”²⁷:

Autor zarysował w nim ogólne prawidłowości przemian prasy polskiej w latach 1864–1918, które ukazał na szerokim tle porównawczym. Tekst w istotny sposób dopełniał wiedzę utrwaloną w syntezie [*Prasa polska w latach 1864–1918*] i *de facto* pełnił funkcję nieistniejącego rozdziału ogólnego. Była to także — warto podkreślić — jedyna w literaturze próba komparatystycznego spojrzenia na prasę po 1864 roku²⁸.

Zbliżone charakter miały późniejsze próby podsumowań dotyczących jednak problemów węższych (np. prasy okresu rewolucji 1905–1907)²⁹ lub uwzględniających wybrane konteksty³⁰.

Badania dziejów prasy popowstaniowej stanowiły wprawdzie główny obszar zainteresowań Myślińskiego, lecz go nie wyczerpywały. Naukowy dorobek profesora rozciągał się bowiem na całe niemal uniwersum historii prasy. Stosunkowo największy dorobek wypracował w czterech obszarach obejmujących dzieje: prasy polskiej okresu PRL (10,8% ogółu publikacji), prasy okresu wojny i okupacji 1939–1945 (7,3%) oraz prasy polskiej za granicą (3,5%), a także historii radiofonii i telewizji (5,2%).

Prasą okresu PRL autor zajmował się już na początku kariery i prowadził ją ze zmiennym natężeniem przez cały okres aktywności twórczej (31 publikacji, w tym 15 oryginalnych prac naukowych). Głównym tematem zaangażowania się w pracę Myślińskiego był pierwszy okres rozwoju powojennej prasy polskiej (czyli lata 1944–1948). Najpierw zgromadził do tego pełną dokumentację wydaną w formie książkowej pt. *Bibliografia prasy polskiej 1944–1948: prasa krajowa* (Warszawa

²⁶ J. Myśliński, *Uwagi o prasie polskiej przełomu XIX i XX w. jako źródle historycznym*, RHCzP 1975, z. 1, s. 5–26.

²⁷ J. Myśliński, *Próba określenia miejsca i roli prasy w dziejach społeczeństwa polskiego doby popowstaniowej*, „Dzieje Najnowsze” 1978, nr 3, s. 5–27.

²⁸ W.M. Kolasa, *Historiografia prasy polskiej...*, s. 268–269.

²⁹ J. Myśliński, *Rola prasy w kształtowaniu kultury politycznej na początku XX wieku*, [w:] *Spółczesność i polityka*, red. A. Żarnowska i T. Wolsza, Warszawa 1993, s. 137–146, wersja skrócona pt.: *Rola prasy w kształtowaniu kultury politycznej w dobie rewolucji*, „Przegląd Humanistyczny” 1980, nr 6, s. 31–39.

³⁰ J. Myśliński, *Specyficzne funkcje prasy polskiej w dobie popowstaniowej*, [w:] *Ku Niepodległej, ścieżki polskie i francuskie 1795–1918*, red. M. Willaume, Lublin 2005, s. 225–234.

1966), następnie wnikliwie opisał rozwój prasy okresu PKWN³¹, system prasowy PPR³², tygodniki społeczno-kulturalne³³ oraz zwięździł krótkim opracowaniem syntetycznym³⁴. Z czasem opracował jeszcze kilka szkiców na temat prasy lat 60.³⁵ oraz pogłębionych studiów syntetycznych³⁶ i porównawczych³⁷. Był także wytrwałym recenzentem opracowań dotyczących tego okresu (14 recenzji). Osobną rolę na tym tle odgrywa popularna monografia pt. *Kartki z PRL. Ludzie, fakty, wydarzenia*, t. 1, 1944–1970 (red. W. Władyka, Warszawa 2005), w której niemal połowę tekstu (s. 7–285) napisał Myśliński.

Kolejny obszar, na którym pracował Jerzy Myśliński, dotyczył historii polskiej radiofonii i telewizji (15 publikacji, w tym 13 oryginalnych artykułów naukowych). Prace w tym zakresie autor podjął już na początku lat 80. Badania przebiegały stosunkowo szybko i w 1985 roku manuskrypt syntezy był gotowy i zaakceptowany do druku w Wydawnictwach Radia i Telewizji. Książka się jednak nie ukazała, gdyż z nieznanых przyczyn — jak informuje w recenzji Maciej J. Kwiatkowski — wycofano ją z planu wydawniczego³⁸. Pierwsze efekty badań ujrzały światło dzienne dopiero w roku 1987 w artykule zawierającym zarys badań³⁹ oraz wydanych niebawem studiach szczegółowych opartych na bogatym materiale źródłowym (o rozgłośni „Kraj” i pierwszym etapie rozwoju 1944–1949)⁴⁰. Lepszy klimat na wydanie

³¹ M.in. J. Myśliński, *Prasa polska okresu Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego 23 VII–31 XII 1944 r.: przegląd informacyjno-bibliograficzny*, RHCzP t. 3, z. 1 (1963), s. 285–297; tenże, *Z działalności Resortu Informacji i Propagandy PKWN w zakresie prasy i informacji prasowej*, RHCzP 1967, z. 1, s. 155–162.

³² J. Myśliński, *Prasa Polskiej Partii Robotniczej 1944–1948: przegląd informacyjno-bibliograficzny*, „Materiały i Studia z Najnowszej Historii Polski” z. 2 (1965), s. 119–126.

³³ M.in. J. Myśliński, *Lata 1944–1948*, [w:] *Czasopisma społeczno-kulturalne w okresie PRL*, red. U. Jakubowska, Warszawa 2012, s. 13–62; tenże, *Prasowy dyskurs o kulturze polskiej przed próbą implantacji socrealizmu*, RHPP 2010, z. 1/2, s. 247–270.

³⁴ J. Myśliński, *Dynamics of the Development of Polish Journalism in 1944–1948*, „International Review of Journalism” 1966, vol. 1, s. 107–113.

³⁵ J. Myśliński, *Odkrywanie świata — polskie media lat sześćdziesiątych*, „Zeszyty Wszechnicy Świętokrzyskiej” 1999, z. 10, s. 25–40; tenże, *Tygodniki społeczno-kulturalne — lektura polskiej inteligencji*, [w:] *Valeriana: eseje o komunikowaniu między ludźmi*, red. J. Mikułowski Pomorski i Z. Bajka, Kraków 1996, s. 355–361.

³⁶ J. Myśliński, *Wybrane problemy dziejów prasy Polski Ludowej*, KHPP 1985, nr 1, s. 28–48; tenże, *Z problemów historii prasy Polski Ludowej*, [w:] *Prasa regionalna w 40-lecie Polski Ludowej*, red. M. Adamczyk, Kielce 1987, s. 35–44.

³⁷ J. Myśliński, *Media w II i III Rzeczypospolitej. Próba porównania*, [w:] *Demokratyczne przemiany polskich mediów w latach 1989–2009*, red. K. Wolny-Zmorzyński [i in.], Toruń 2010, s. 21–29.

³⁸ Rec. M.J. Kwiatkowski, KHPP 1992, nr 1, s. 143–152.

³⁹ J. Myśliński, *Mikrofon i polityka: polskie radio w latach 1944–1960*, „Przekazy i Opinie” 1987, nr 1/2, s. 21–40.

⁴⁰ J. Myśliński, *Rozgłośnia Kraj na tle programów radiowych dla Polonii po 1944 r.*, KHPP 1987, nr 1, s. 109–115; tenże, *Radiofonia polska w latach 1944–1949*, KHPP 1989, nr 3, s. 81–96.

monografii nastąpił w 1990 roku. Synteza pt. *Mikrofon i polityka: z dziejów radiofonii polskiej 1944–1960* ukazała się nakładem Pracowni Historii Czasopiśmiennictwa Polskiego XIX i XX wieku PAN i została wydana techniką małej poligrafii. Wysokie walory opracowania potwierdzili recenzenci (m.in. Maciej J. Kwiatkowski, Jerzy Eisler), którzy zgodnie docenili jej nowatorski charakter, rzetelność i wartość dokumentacyjną⁴¹. W późniejszym czasie autor jeszcze kilkakrotnie wracał do tematu, z czego wartym przypomnienia jest syntetyczny szkic na temat Polskiego Radia, który ukazał się w 2015 roku⁴². Tuż po zakończeniu badań nad dziejami radiofonii Myśliński rozpoczął pracę na dziejami polskiej telewizji. Dorobek z tego zakresu jest stosunkowo skromny (4 prace), lecz warto podkreślić, że były one pionierskimi (w sensie metodologicznym) analizami dziejów tego medium w Polsce⁴³. Warto dodać, że ustalenia profesora istotnie przyczyniły się do krystalizacji badań nad dziejami telewizji, czego dowód może stanowić kilka syntez, które wydano niebawem⁴⁴.

Ostatnim większym polem badawczym, na którym prace prowadził profesor Myśliński, były dzieje prasy polskiej okresu wojny i okupacji 1939–1945 (21 publikacji, w tym 6 oryginalnych prac naukowych). Tematykę tę podejmował wprawdzie okazjonalnie, lecz był jednocześnie pilnym recenzentem dokonań innych badaczy, co poświadcza 15 recenzji (w tym m.in. książek Lucjana Dobroszyckiego, Jerzego Jarowieckiego, Stanisławy Lewandowskiej). Najbardziej znane oryginalne osiągnięcia profesora w tym zakresie dotyczyły prasy polskiej wydawanej na terenie późniejszego ZSRR⁴⁵ oraz polskiej prasy emigracyjnej 1939–1945. Ostatni z tematów miał charakter syntetyczny i został opracowany specjalnie na potrzeby drugiego tomu *Historii prasy polskiej* (rozdz. pt. *Polska prasa emigracyjna w latach drugiej wojny światowej*, s. 143–155)⁴⁶. Warto dodać, że w roku 1980 był to temat zupełnie nierozpoznany, gdyż czołowa monografia z tym zakresie ukazała się dopiero w 1993 roku⁴⁷. W bli-

⁴¹ Rec.: J. Eisler, „Przekazy i Opinie” 1991, nr 3, s. 136–138; M.J. Kwiatkowski, KHPP 1992, nr 1, s. 143–152.

⁴² J. Myśliński, *90 lat Polskiego Radia*, RHPP 2015, z. 4, s. 103–111.

⁴³ J. Myśliński, *Początki jedenastej muzy w Polsce*, cz. 1–2, „Zeszyty Wszechnicy Świętokrzyskiej” 1995, z. 1, s. 44–66; z. 2 (1995), s. 7–29; tenże, *Początki telewizji w Polsce*, „Dzieje Najnowsze” 1996, nr 1, s. 239–243; tenże, *Ze studiów nad początkami telewizji w Polsce do 1963 r.*, [w:] *Literatura, prasa, biblioteka*, red. J. Szocki, K. Woźniakowski, Kraków 1997, s. 246–261.

⁴⁴ A. Kozieł, *Za chwilę dalszy ciąg programu...: Telewizja Polska czterech dekad 1952–1989*, Warszawa 2003; K. Pokorna-Ignatowicz, *Telewizja w systemie politycznym i medialnym PRL: między polityką a widzem*, Kraków 2003; J. Kończak, *Od Tele-Echa do Polskiego Zoo: ewolucja programu TVP*, Warszawa 2008; M. Wojtyński, *Telewizja w Polsce do 1972 roku*, Warszawa 2010.

⁴⁵ J. Myśliński, *Prasa terenowa Związku Patriotów Polskich w ZSRR*, „Z Pola Walki” 1972, nr 2, s. 51–70.

⁴⁶ J. Jarowiecki, J. Myśliński, A. Notkowskiego, *Prasa polska w latach 1939–1945*, Warszawa 1980.

⁴⁷ S. Lewandowska, *Prasa polskiej emigracji wojennej 1939–1945*, Warszawa 1993.

skim związku z opisanym wyżej obszarem okazały się badania nad historią prasy polskiej za granicą (odpowiednio: 10 i 4 publikacje). Oryginalne badania w tym zakresie autor prowadził wprawdzie krótko (1968–1972), lecz ich owocem było kilka cenionych opracowań (m.in. na temat prasy na Litwie, w Czechosłowacji i na Białorusi)⁴⁸. Opracowania te cechowały się wyjątkowo solidnym warsztatem, stąd na długo zachowały aktualność. Także po 1972 roku Myśliński przejawiał stałe zainteresowanie tym tematem, czego skutkiem były wnikliwe recenzje monografii z tego zakresu (m.in. Andrzeja Paczkowskiego, Władysława Chojnackiego czy Stanisława Zahradnika).

Innymi okresami rozwoju prasy polskiej Myśliński interesował się rzadziej, choć analiza danych wskazuje, że w każdym wykazywał aktywność jako wnikliwy krytyk. Recenzował m.in. książki na temat prasy I połowy XIX wieku (m.in. Mariana Tyrowicza, Aliny Słomkowskiej, Stanisława Szostakowskiego), najważniejsze monografie dotyczące prasy okresu dwudziestolecia międzywojennego (m.in. Andrzeja Paczkowskiego, Wiktora Peplińskiego, Darii Nałęcz, Andrzeja Romanowa, Grażyny Wrony i 10 innych) oraz opracowania na temat prasy współczesnej (Władysława M. Kolasy). Okresowo też publikował oryginalne prace na temat mediów wydawanych w tych okresach⁴⁹.

Znaczącą liczbę publikacji Myślińskiego stanowiły prace ogólne i przekrojowe na temat dziejów prasy polskiej (56 publikacji, w tym 14 oryginalnych prac naukowych i 4 dydaktyczne). Warto wśród nich wyróżnić kilkakrotnie wznawiane popularne podręczniki pt. *Kalendarium polskiej prasy, radia i telewizji* (Warszawa 2001, 2004, 2012), *Notatki z historii polskich mediów* (2008), omówienia trendów badawczych⁵⁰ czy liczne (34) recenzje monografii przekrojowych (m.in. Jerzego Jarowieckiego i Rafała Habielskiego).

W obfitym dorobku prof. Myślińskiego znajdujemy też prace niemieszczące się w wyżej wyliczonych grupach, gdyż nie dotyczyły historii czy prasy (11 publikacji, w tym 7 oryginalnych prac naukowych). Dorobek ten ma charakter naukoznawczy i wiąże się przede wszystkim z realizacją grantu „Humanistyka polska w latach

⁴⁸ J. Myśliński, *Prasa w języku polskim na Litwie Radzieckiej 1940–1966*, RHCzP 1968, z. 2, s. 198–219; tenże, *Uwagi o prasie w języku polskim wydawanej na Litwie Radzieckiej (1940–1966)*, „Z Dziejów Stosunków Polsko-Radzieckich” t. 4 (1969), s. 128–135; tenże, *Prasa polska w Czechosłowacji w latach 1935–1968: przegląd bibliograficzny*, RHCzP 1970, z. 3, s. 389–401; tenże, *Prasa w języku polskim na Białorusi Radzieckiej 1921–1941: (charakterystyka bibliograficzna i przegląd zawartości)*, RHCzP 1972, z. 1, s. 97–116.

⁴⁹ J. Myśliński, *Niepodległość (1929–1939) — pierwszy polski periodyk naukowy poświęcony dziejom najnowszy*, [w:] *Niepodległość (1929–1939) — pismo, twórcy, środowisko*, red. P. Samuś, Płock 2007, s. 9–39; J. Dzieniakowska, J. Myśliński, *Współczesne czasopisma dziecięce w opinii nauczycieli*, „Zeszyty Wszechnicy Świętokrzyskiej” 1996, z. 4, s. 121–141.

⁵⁰ J. Myśliński, *Sport w polskich mediach w ujęciu Bogdana Tuszyńskiego*, „Kultura Fizyczna” 1997, nr 7/8, s. 29–32; tenże, *Pracownia Historii Czasopiśmiennictwa Polskiego XIX i XX wieku PAN (1958–1993)*, RHPP 2002, z. 1, s. 185–209.

1945–1990” finansowanego przez Komitet Badań Naukowych, którym w latach 2001–2004 kierowali Jerzy Myśliński i Urszula Jakubowska⁵¹. W toku prac powstała obszerna monografia zbiorowa *Humanistyka polska w latach 1945–1990* (Instytut Badań Literackich PAN, 2006) zawierająca kompleksową charakterystykę przemian polskich nauk humanistycznych w okresie PRL. Składały się na nią m.in. omówienia kontekstu przemian (polityka naukowa, instytucje), szczegółowa analiza zmian w poszczególnych dyscyplinach (filozofia, socjologia, historia i archeologia, nauki o literaturze, językoznawstwo, historia sztuki, teoria teatru, historia teatru, muzykologia, teoria i historia filmu) oraz szkic na temat rozwoju humanistyki polskiej poza krajem; całość zwieńczało obszerne posłowie autorstwa Myślińskiego (s. 335–352). Osobną wartością monografii były metodycznie zebrane i zredagowane teksty źródłowe (archiwalia, publikacje) dotyczące każdego z rozdziałów książki. Źródła zostały dobrane ze zdumiewającą starannością i w imponującej objętości (1764 strony), stąd wydanie ich w formie płyty DVD-ROM załączonej do monografii.

Tabela 3

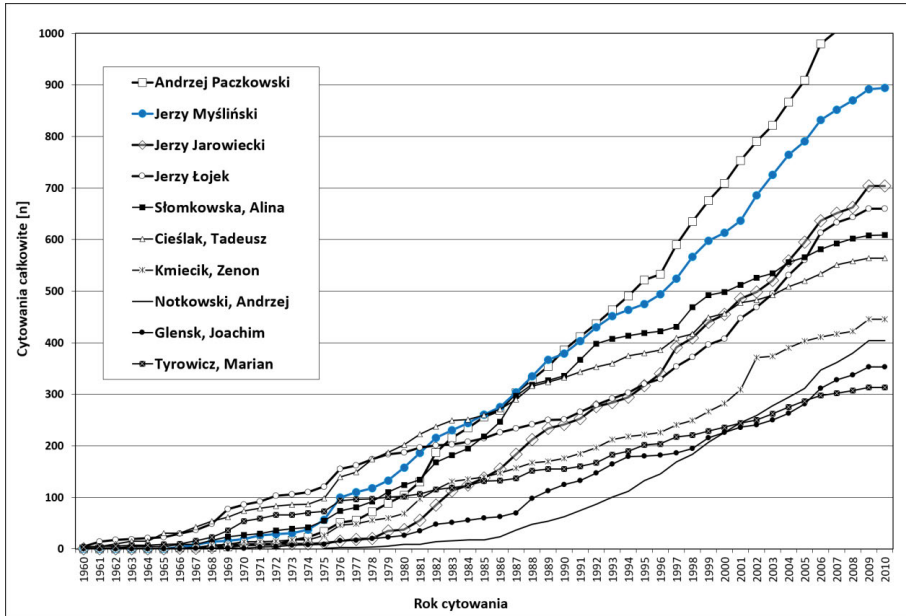
Najwyżej cytowani polscy historycy prasy (2011)

Ranga	Nazwisko	Cytowania	Indeks Hirscha	Publikacji razem	Publikacji cytowanych	Lat aktywności	Publikacji na rok
1	Paczkowski, Andrzej	1075	14	52	43	43	1,21
2	Myśliński, Jerzy	894	18	103	74	47	2,19
3	Jarowiecki, Jerzy	704	14	121	75	47	2,57
4	Łojek, Jerzy	660	10	34	31	35	0,97
5	Słomkowska, Alina	609	12	59	50	42	1,40
6	Cieślak, Tadeusz	564	12	34	34	23	1,48
7	Kmiecik, Zenon	446	11	58	49	31	1,87
8	Notkowski, Andrzej	404	9	37	27	34	1,09
9	Glensk, Joachim	353	10	96	55	42	2,29
10	Adamczyk, Mieczysław	310	9	53	38	36	1,47

Źródło: W.M. Kołasa, *Historia mediów polskich w świetle wskaźników bibliometrycznych*, „Zeszyty Prasoznawcze” 2011, nr 3/4, s. 24 (skrót)

Naukowy dorobek Jerzego Myślińskiego, który wypracował w ciągu sześciu dekad lat, jest wszechstronny i zróżnicowany. Historycy doceniali jego wkład w postępy historii prasy jeszcze za życia. W wielu kwestiach był naukowym autorytetem.

⁵¹ D. Kuźnicka, *Humanistyka polska w latach 1945–1990*, „Rzeczy Teatralne” 2003, nr 12, s. 50–51.

Wykres 2. Najwyżej cytowani polscy historycy prasy (dynamika zmian 1960–2010)

Źródło: W.M. Kolasa, *Jerzy Myśliński — portret bibliometryczny*, „Rocznik Historii Prasy Polskiej” 2014, z. 4, s. 22

Przekonuje o tym choćby analiza cytowań (tab. 3 i wykres 2), z której wynika, że już u progu kariery naukowej awansował do trójki najwyżej cytowanych historyków prasy i utrzymał tę pozycję do współczesności⁵².

Bibliografia

- Dziki S., *Kwartalnik Historii Prasy Polskiej (1962–1993): portrety polskich czasopism prasoznawczych*, „Rocznik Historii Prasy Polskiej” 1999, z. 2, s. 95–129.
- Gajkowska C., *Bibliografia opracowań historii prasy polskiej do roku 1939*, [w:] *Historia prasy i bibliografie*, red. U. Jakubowska, Warszawa 2013 (tekst w zał. DVD-ROM).
- Jakubowska U., *Życie z historią prasy w tle: szkic o życiu i dorobku naukowym Jerzego Myślińskiego*, [w:] *Galicja — mozaika nie tylko narodowa*, t. 2, red. U. Jakubowska, Warszawa 2014, s. 9–12.
- Jarowiecki J., *Jerzy Leonard Myśliński: uczoney i nauczyciel akademicki, historyk mediów polskich: osiemdziesiąta rocznica urodzin*, „Rocznik Historii Prasy Polskiej” 2014, z. 4, s. 5–17.

⁵² W.M. Kolasa, *Jerzy Myśliński — portret bibliometryczny*, RHPP 2015, z. 4, s. 19–36; tenże, *Historia mediów polskich w świetle wskaźników bibliometrycznych*, „Zeszyty Prasoznawcze” 2011, z. 3/4, s. 8–27.

- Jarowiecki J., *Prof. dr hab. Jerzy Leonard Myśliński: badacz historii politycznej XIX i XX wieku, historyk mediów polskich — siedemdziesiąt lat życia*, „Rocznik Historii Prasy Polskiej” 2005, nr 1, s. 225–230.
- Kiryk F., Zawistowski J., *Zastępcy profesorów, wykładowcy i pomocniczy pracownicy nauki w latach 1946–1961*, [w:] *Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Krakowie w pierwszym piętnastoleciu rozwoju 1946–1961*, red. M. Tyrowicz, Kraków 1965, s. 82–126.
- Kolasa W.M., *Historia mediów polskich w świetle wskaźników bibliometrycznych*, „Zeszyty Prasoznawcze” 2011, z. 3/4, s. 8–27.
- Kolasa W.M., *Historiografia prasy polskiej (do 1918 roku). Naukometryczna analiza dyscypliny 1945–2009*, Kraków 2013.
- Kolasa W.M., *Jerzy Myśliński — portret bibliometryczny*, „Rocznik Historii Prasy Polskiej” 2015, z. 4, s. 19–36.
- Mielczarek T., *Medioznawstwo polskie: ludzie, instytucje, nauka*, Kielce 2021.
- Myśliński J., *Od „Rocznika Historii Czasopiśmiennictwa Polskiego” do „Rocznika Historii Prasy Polskiej”*, „Rocznik Historii Prasy Polskiej” 1998, z. 1/2, s. 5–8.
- Myśliński J., *Pracownia Historii Czasopiśmiennictwa Polskiego XIX i XX wieku PAN (1958–1993)*, „Rocznik Historii Prasy Polskiej” 2002, z. 1, s. 185–209.
- Myśliński Jerzy*, [w:] *Who’s who in Mass Communication*, ed. by S. Dziki, J. Maczuga, W. Pisarek, 2nd revised edition, München – N. York – London – Paris 1990, s. 107–108.
- Współcześni uczeni polscy: słownik biograficzny*, t. 3, M–R, red. J. Kapuścik, M. Halawa, Warszawa 2000.